

آسیب شناسی فرهنگ در آموزش عالی

رویا افراسیابی^۱

ناهید یساوی*^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۴/۲۵ تاریخ چاپ: ۱۳۹۸/۰۴/۳۱

چکیده

این مقاله با هدف آسیب شناسی فرهنگ در آموزش عالی با تحلیل مطالعات در داخل کشور انجام شده است. این پژوهش کیفی و با روش تحلیل محتوا انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش کلیه مقاله‌های تدوین شده در خصوص فرهنگ دانشگاهی بود بدین منظور کلیدواژه‌های آسیب شناسی فرهنگ، دانشگاه و فرهنگ دانشگاهی در پایگاه‌های نورمکس و تحقیقات علوم انسانی و مرورگر گوگل جستجو شد و از بین آنها ۸ مقاله که با موضوع پژوهش مرتبط بود شناسایی گردید و به عنوان نمونه انتخاب گردید. مقاله‌ها مطالعه و تحلیل محتوا شد مقوله‌ها و گزاره‌های بدست آمده به عنوان آسیب‌های فرهنگ دانشگاهی شناسایی شد. نتایج بدست آمده نشان داد که آسیب‌های مربوط به چالش‌های مدیریت دانشگاه؛ علمی و نظریه پردازی؛ نظارت و ارزیابی؛ مشارکت نخبگان؛ تعدد کانون‌های قدرت و تصمیم‌گیری؛ عدم آزادی آکادمیک؛ مدیریت سیاسی و رابطه‌ای؛ سیاستگذاری غیراصولی در آموزش عالی؛ افول هنجارهای اخلاقی در جامعه؛ کاهش پابندی به هنجارهای علمی، منفعت طلبی، بد اخلاقی و بی‌هنجاری علمی؛ تعامل ضعیف دانشجویان با یکدیگر، اساتید و با دانشگاه؛ فقدان مهارت‌های کارگروهی و فردگرایی؛ احساس هویت رشته‌ای پایین و... بوده است. از نتایج این تحقیق می‌توان برای سیاستگذاری آموزش عالی در زمینه برطرف کردن آسیب‌های فرهنگ دانشگاهی استفاده نمود.

واژگان کلیدی

آسیب شناسی فرهنگ، دانشگاه، فرهنگ دانشگاهی.

۱. استادبار کروه مدیریت، دانشکده علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران (royae1352_dr@yahoo.com)
۲. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بجنورد، بجنورد، ایران. (nahidyasavoli@gmail.com)

۱. مقدمه

آنچه در نگاهی گذرا به عرصه فرهنگ در سطوح مختلف و حوزه‌های گوناگون وجود دارد، نشان دهنده این است که فرهنگ به عنوان زیربنای جامعه انسانی بر پایه مفروضات و اصول اساسی شکل می‌گیرد؛ و بر روی آنها ارزشهای فردی و اجتماعی شکل می‌گیرد که در نهایت این ارزش‌ها به هنجار اجتماعی تبدیل شده و در قالب رفتار فردی و جمعی تبلور عینی می‌یابد. مهندسی فرهنگی بر این پیشفرض اساسی مبتنی است که فرهنگ امری ثابت و لایتغیر نیست و می‌توان آن را به مرور و در طول زمان تغییر داد. «فرهنگ» میراث هزاران سال تالش فکری، هنری و صنعتی نسل‌های گذشته یک ملت است. هر نسلی اندوخته‌های فرهنگی و تجارب زندگی خویش را با شیوه‌های گوناگون به نسل بعدی منتقل می‌سازد، نسل بعد نیز اندوخته‌های خود را بر آن می‌افزاید و آن را به نسل پس از خویش انتقال می‌دهد (رضایی، ۱۳۹۱).

تغییرات فرهنگی جریان مداومی است که دولت‌ها فقط در جهت‌دهی آن می‌توانند مؤثر باشند. این جهت‌دهی با برنامه‌ریزی ممکن خواهد بود و نباید این برنامه‌ها دستخوش سلیقه‌های سیاسی افراد و گروه‌ها شوند. ایده مهندسی فرهنگی به معنی نهادینه کردن فرهنگ در همه ارکان توسعه کشور مشابه همان رویکرد یونسکو در دهه جهانی فرهنگ است که: «فرهنگ باید پایه همه اشکال توسعه باشد. پس توسعه پایدار و متوازن در همه جوانب ممکن نخواهد بود، مگر اینکه پذیرش عمومی، مشارکت و همراهی مردم مناطق در جریان تدوین برنامه‌های توسعه و به خصوص برنامه توسعه فرهنگی لحاظ شود.» مسلماً دانشجویان به عنوان صاحبان و مروجان فرهنگ به نسل‌های بعدی بهترین شرکای مدیریت نظام فرهنگی و اجرای برنامه‌های توسعه فرهنگی می‌توانند باشند. البته این بهترین مدل برای هرگونه مهندسی در عرصه فرهنگی است که بر پایه آن دولت فقط حامی، ناظر و سیاستگذار است و دانشجویان و مردم مروج، مجری و اداره کننده؛ چیزی که روح کلی برنامه‌های توسعه و مبتنی بر چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور نیز هست.

این پژوهش از آن جهت ضرورت دارد که می‌تواند یکی از وجوه توسعه یا عدم توسعه علمی در کشور را مورد بررسی قرار دهد. نظر به این که محققین در کسوت معلمی در دانشگاه فعالیت دارند، آگاهی از این تغییرات فرهنگی و میزان تاثیرگذاری آنها در تولید علم را یکی از دغدغه‌های خود می‌دانند. با این توضیح دغدغه و مساله اصلی در این نگارش بررسی تغییرات فرهنگ دانشگاهی می‌باشد

۲. مبانی نظری و ادبیات پژوهش

فرهنگ از جمله اصطلاحاتی است که در حوزه‌های تخصصی مختلف به کار برده می‌شود و کلید واژ توصیف و تبیین بسیاری از کنش‌ها، حالت، آداب و رسوم، خلیقات، شعائر، آیین‌ها و نمادهای فردی و اجتماعی است که در کالبد جوامع امروزی جریان دارد. این عنصر اجتماعی، پیوسته در حال تغییر و تحول می‌باشد و یکی از خصایص اصلی آن پویایی است. فرهنگ یک سیستم است که دارای انواع و اجزائی است. فرهنگ یک جامعه، اساس هویت آن جامعه است. عاملی که یک ملت را به رکود و خمودی، یا تحرك و ایستادگی، یا صبر و حوصله یا پرخاشگری و بی‌حوصلگی یا اظهار ذلت در مقابل دیگران، یا احساس غرور و عزت در مقابل دیگران به تحرك و فعالیت تولیدی یا به بیگارگی و خمودی تحريك می‌کند. فرهنگ به عنوان شکل دهنده به ذهن و رفتار

عمومی جامعه است. اندیشیدن و تصمیم گیری جامعه بر اساس فرهنگی است که بر ذهن آنها حاکم است (کدیور، ۱۳۷۶).

پویایی فرهنگ، متأثر از عوامل و مسائل مختلف فرهنگی، اجتماعی و ... می باشد و آن را تحت الشعاع قرار می دهد. از جمله پدیده های اجتماعی که ارتباط متقابلی با فرهنگ یک جامعه دارند، آسیب ها و مسائل فرهنگی و اجتماعی هستند. رشد شتابان تحولات جهانی در عرصه های مختلف نرم افزاری و سخت افزاری، باعث پدید آیی مسائل مختلف می گردد؛ حتی ممکن است کل فرهنگ یک جامعه و سیاست گذاری های مربوط به آن را تحت تأثیر خود قرار دهند. با توجه به این مهم، نهادهای مختلف جامعه، نیازمند مطالعات مسئله شناسی می باشند. در مسئله شناسی، به شناخت مسائلی مبادرت می گردد که جامعه به آنها مبتلا است. ساماندهی و سیاست گذاری در تمام عرصه ها؛ به خصوص عرصه فرهنگ، نیازمند مسئله شناسی است. مسئله شناسی می تواند بسان تابلویی عمل کند که مسیر حرکت را به کارگزاران جامعه نشان می دهد و به آنها این امکان را می بخشد که هر لحظه مسیر حرکت خود را بشناسند تا از مسیر اصلی منحرف نگردند. با شناخت اجزا و عناصر یک مسئله و بازنمایی شبکه روابط و ارتباط آن اجزا و کنش و واکنش درونی و بیرونی صورت گرفته، می توان به تصویری کلی از آن مسئله و تأثیرات آن پی برد. مسئله شناسی سبب می شود برنامه ریزان جامعه بتوانند برخی از مسائل و آسیب ها را مدیریت و کنترل کنند و برخی دیگر را تضعیف نمایند؛ از پراکنده کاری، سطحی نگری، تک روی و بلندپروازی های غیرواقعیانه در مقابله با مسائل و آسیب های فرهنگی می کاهد. مراکز فرهنگی از قبیل دانشگاه ها نیز می توانند جهت اصلی کار سازمان خود را در هر مقطعی مشخص کنند و مدیران فرهنگی به گونه ای دقیق و روزآمد از مسائل و آسیب های فرهنگی فعال در حوز کاری خود، آگاهی یابند. متأسفانه به دلیل مختلف، مطالعات مسئله شناسانه در جامعه ما، کمتر انجام شده و این تلاش های اندک نیز مورد بی توجهی دستگاه های فرهنگی قرار گرفته است. از آنجا که انقلاب اسلامی یک انقلاب فرهنگی و به تعبیر بنیانگذار آن، انقلاب کلمه بود، شناخت مسائل فرهنگی و اجتماعی آن، بایستی در اولویت قرار می گرفت؛ اما روند برنامه ها تاکنون نشان داده که از این امر غفلت شده است (کمربگی و رشیدی، ۱۳۹۴).

در این بخش بطور مختصر به برخی مطالعات انجام شده در حوزه آسیب شناسی فرهنگ در آموزش عالی پرداخته می شود. قانعی راد (۱۳۸۵) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که هرچه سابقه تحصیلی دانشجویان ایرانی مورد مطالعه بیش تر می شود از انگیزش و انرژی عاطفی آنها کاسته می شود. فعالیت های فوق برنامه دانشگاهی نمی تواند پیشرفت تحصیلی دانشجویان را پیش بینی کند. فعالیت های هیات علمی در دانشگاه های ایران به طرز قابل توجهی فردی است و همکاری های موجود نیز عمدتاً در قالب رسمی صورت می پذیرد. یادگیری دانشجویان نیز بیشتر به صورت فرایندی فردی و کم تر تعاملی است. از این تحقیق هم بر می آید که کارکردهای فرهنگ دانشگاهی و ساختار فوق برنامه ها و نیز تعاملات اجتماع علمی در ایران دارای ضعف هایی است.

فراستخواه (۲۰۰۷) در پژوهشی با عنوان «وامل مؤثر بر خود کارآموزی در میان دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه تهران» که با روش کیفی و بر مبنای نظریه مبنایی انجام شده است این نتیجه بدست آمده است که اخلاق علمی در ایران (مانند انصاف، پرهیز از جانبداری، امانت داری، صداقت، هنجارگرایی علمی، انتقادپذیری و پاسخگویی و ...) وضعیت بحث انگیزی دارد که خود ناشی از مسئله آمیز بودن زمینه های موجود فرهنگی دانشگاهی و فرهنگ اجتماع

علمی در کشور است (مانند جرگه گرای، نخبه گرایی و مغایرت با هنجارهای علمی دانشگاهی). هر چند بر مبنای این تحقیق، متغیرهای زمینه ای، محیطی، ساختاری و تاریخی بیرون از دانشگاه و بیرون از اجتماع علمی، عامل این ضعف ها بوده است که از جمله آن بزرگی دولت و سایه آن بر دانشگاه، قیومت گرایی، مزدبگیری دولتی، و سیطره سیاست و ایدئولوژی بر علم است، ولی در نهایت به نارسایی فرهنگ دانشگاهی و زندگی دانشجویی در ایران، و مسئله آمیز شدن اخلاق علمی در این جامعه می انجامد.

همچنین مطالعه قاضی طباطبایی و ودادهیر (۱۳۸۰) نشان داد که از نظر دانشجویان تحصیلات تکمیلی، استادان در رفتار واقعی خویش در گروه آموزشی و در ارتباط با دانشجویان به ضد هنجارهای علم پایبندی بیشتری دارند تا هنجارهای علم، از طرفی، عوامل دانشگاهی و دپارتمانی مثل جو گروه آموزشی، ساختار گروه و تجربه های طلبگی، پایبندی به هنجارهای علم را کمتر از ضد هنجارهای علم تبیین می کنند.

دهینگ و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان « توسعه هویت حرفه ای دانش آموزان مهندسی در طول سال یادگیری » نشان داد که دانشجویان مورد مطالعه در رابطه با هویت حرفه ای از وضعیت مطلوبی برخوردار نبودند. در نتیجه وی معتقد است با بهبود تعاملات و شبکه اجتماعی در گروه های آموزشی باید هویت حرفه ای دانشجویان را بهبود بخشید. فایر فیلد آرتمن (۲۰۱۰) در پژوهشی با عنوان «روایت های دانشجویان زن افسران سپاه پاسداران (ROTC)»^۱ نشان داد که فرایند شکل گیری هویت حرفه ای دانشجویان متأثر از هویت جنسی آنان و نیز شبکه اجتماعی و روابط آنها بویژه با محیط دانشگاه و نیز رشته تحصیلی آنان است.

اهمیت فرهنگ و تأثیر آن بر جامعه بر آگاهان به مسائل اجتماعی و انسانی هرگز پوشیده نیست، بلکه حتی امروزه با توجه به اینکه بسیاری از مصائب و معضلات به بار آمده در جهان معاصر بنا بر تحقیقات و پژوهش های انجام شده از سوی محققان و پژوهشگران علوم مختلف انسانی منبث از در حاشیه قرار گرفتن حقیقتی به نام فرهنگ بوده است، شاهد تولد و رشد گسترده و سریع یک رویکرد کاملاً نوین به مسائل فرهنگی در جوامع گوناگون هستیم و این حکایت از این حقیقت دارد که انسان به عنوان یک موجود اجتماعی متعالی در جهت رشد و شکوفائی و نیل به آرامش روحی و روانی و بسامان شدن امور مختلف اجتماعی خود همواره به حقیقتی نیازمند است که به فرموده مقام معظم رهبری نامش «فرهنگ» است. مقام معظم رهبری در بخشی از بیانات مهم خود در دیدار با اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۸۴، پرداختن به مهندسی فرهنگی کشور را یکی از تکالیف مهم مسئولین نظام جمهوری اسلامی بر شمردند و تأکید کردند: بی گمان در سایه وجود یک مدیریت راهبردی فرهنگی از حجم بسیاری از دغدغه ها و کاستی های احتمالی فرهنگی جامعه اسلامی به عنوان جامعه ای که در مسیر پویائی و رشد روزافزون در حال حرکت است اندک اندک کاسته و مسیر رشد و تعالی همه جانبه در پرتو یک توسعه فرهنگی مطلوب هموارتر خواهد شد. اگر معترف باشیم به این حقیقت که در جامعه اسلامی اصل و محور، فرهنگ، اخلاق و اصول اسلامی و انسانی می باشد در آن صورت بی گمان باید بپذیریم که توسعه فرهنگی مهمترین نیاز خواهد بود که به عنوان اولین عامل تأثیرگذار بر دیگر زمینه های اجتماعی در جامعه اسلامی می توان از آن یاد کرد (مقام معظم رهبری، ۱۳۸۴).

¹ Reserve Officers' Training Corps

۳. روش شناسی پژوهش

در این پژوهش از روش تحلیل محتوا استفاده شده است. واحد ثبت موضوع یا مضمون و واحد زمینه یافته‌های بدست آمده در مقالات است. به نظر هولستی^۱ در کتاب تحلیل محتوا در علوم اجتماعی و انسانی، این روش به معنای تحلیل علمی پیام‌های ارتباطی است. پیسلی^۲ بر این باور است که تحلیل محتوا مرحله‌ای از جمع‌آوری اطلاعات است که در آن محتوای ارتباطات از طریق بکارگیری عینی و منظم قواعد مقوله بندی، به اطلاعاتی که می‌توانند خلاصه و با هم مقایسه شوند، تغییر شکل می‌یابند (هولستی، ۱۹۶۹). از جنبه‌های بسیاری «موضوع» یعنی اظهاری درباره چیزی مفیدترین واحد تحلیل محتواست. وی می‌افزاید کاربرد این واحد در پژوهش‌های مربوط به تبلیغات، ارزش‌ها، ایستارها، اعتقادات و نظایر آن ضروری است. مقوله‌ها فضاهایی هستند که واحدهای محتوا باید در آن طبقه بندی شوند (هولستی، ۱۹۶۹). تحلیل محتوا نسبت به سایر روشهای کیفی عینی تر و برای تحلیل نوشته یا گفته‌ای از لحاظ تعداد مقوله‌ها، پیشامد یا رفتار خاص بکار می‌رود و شامل سه گام شناسایی، کدبندی و تحلیل مقوله هاست (هومن، ۲۰۰۶). در این پژوهش هم همین سه گام مورد استفاده قرار گرفت. جامعه آماری این تحقیق کلیه مقاله‌های داخل کشور در موضوعات مربوط به فرهنگ دانشگاهی می‌باشد. پایگاه‌های اطلاع رسانی جهاد دانشگاهی، مجلات تخصصی نور، بانک اطلاعات نشریات کشور به عنوان منابع پژوهش انتخاب و مقالات مرتبط با فرهنگ دانشگاه با کلید واژه‌های فرهنگ، دانشگاه و فرهنگ دانشگاهی جستجو گردید. و در نهایت پس از پیدا کردن مقالات و بازبینی مجدد آنها ۸ مقاله برای تحلیل نهایی به عنوان نمونه و با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب گردید. مقاله‌های انتخاب شده جهت بررسی و استفاده در تحلیل به شرح جدول شماره (۱) می‌باشد:

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

¹ Holsti

² Pissley

جدول شماره (۱): عناوین مقالات

ردیف	مقاله	تاریخ	محل نشر
۱	آسیب شناسی فرهنگ دانشگاهی در ایران براساس تحلیل محتوای مطالعات انجام شده داخل کشور	پاییز ۱۳۹۷	رهیافتی نو در مدیریت آموزشی
۲	مسئله شناسی و اولویت بندی آسیب‌ها و مسائل فرهنگی (مورد مطالعه: استان ایلام)	پاییز و زمستان ۱۳۹۴	فرهنگ ایلام
۳	بررسی جایگاه و تحولات فرهنگ در فرآیند جهانی شدن	۱۳۹۱/۹/۲۷	فصلنامه مطالعات راهبردی سیستم‌گذاری عمومی
۴	بررسی آسیب‌های فرهنگی دانشگاه‌ها (روزنامه فرهیختگان)	۱۳۹۸/۲/۵	روزنامه فرهیختگان
۵	بازخوانی مفهوم مهندسی فرهنگی و آسیب شناسی فرهنگی در نظام آموزش عالی	۱۳۹۰/۹/۲۲	پایگاه مرکز علمی جهاد دانشگاهی
۶	آسیب شناسی مراکز پژوهشی استان قم	۱۳۹۲/۲/۱۷	نامه آموزش عالی
۷	آسیب شناسی مهندسی فرهنگی دانشگاه‌ها	۱۳۸۶	فصلنامه مطالعات معرفتی در دانشگاه اسلامی
۸	آسیب شناسی آمایش آموزش عالی ایران	۱۳۹۱	مجله آموزش عالی ایران

۵. یافته‌های پژوهش و نتیجه گیری

همانگونه که قبلاً گفته شد این پژوهش با هدف آسیب شناسی فرهنگی در آموزش عالی در دانشگاه‌های ایران با روش تحلیل محتوا انجام شده است برای این منظور پژوهش‌های انجام شده در این زمینه در مجلات داخلی و خارجی شناسایی شد و تحلیل محتوا بر روی آنها انجام شد و نتایج رئوس آسیب‌ها و راهکارهای مقابله با آنها در دانشگاه‌ها به شرح ذیل مورد اشاره قرار می‌گیرد.

رئوس آسیب‌ها در دانشگاه‌ها عبارتند از:

آسیب‌های مربوط به مدیریت، ارتباطات، اخلاق حرفه‌ای و یادگیری و آموزش؛ عدم آزادی آکادمیک و فقدان استقلال فکری؛ آسیب‌های مربوط به آزادی علمی؛ چالش ضعف نظارت و ارزیابی؛ چالش مدیریتی و سیاسی نظام آمایش آموزش عالی؛ چالش عدم وجود نهادی فراملی برای آمایش آموزش عالی ایران؛ چالش بخشی‌نگری به آمایش آموزش عالی؛ مدیریت سیاسی و رابطه‌ای؛ افول هنجارهای اخلاقی در جامعه؛ چالش علمی و نظریه پردازی؛ فقدان استقلال دانشگاهی و تعدد کانون‌های قدرت و تصمیم‌گیری (فراستخواه، ۲۰۰۷)؛ ضعف سنت‌ها و اسطوره‌ها؛ علمی و مشارکتی نبودن مدیریت دانشگاه؛ ضعف جریان جامعه‌پذیری دانشگاهی؛ سیاستگذاری غیراصولی در آموزش عالی؛ بی‌هنجاری فرهنگ علم؛ کاهش پایبندی به هنجارهای علمی، منفعت‌طلبی، بد اخلاقی و بی‌هنجاری علمی؛ مدرک‌گرایی و اعتماد پایین میان استاد و دانشجو؛ ضعف شکل‌گیری اجتماعات علمی، تعامل ضعیف دانشجویان با یکدیگر و با اساتید و با دانشگاه (قاضی طباطبایی و ودادهیر، ۱۳۸۰)؛ ناامیدی و اطمینان نداشتن به آینده؛ فقدان مهارت‌های کارگروهی و

فردگرایی و نهادینه نشدن فرهنگ مشارکت علمی؛ چالش مشارکت نخبگان؛ احساس هویت رشته ای پایین، مطلوب نبودن سبک یادگیری در دانشگاه (قانعی‌راد، ۱۳۸۵)؛ پرهیز از برخورد نقادانه و پرسشگرانه، فقدان نقد در جریان آموزش؛ ملاک ها و معیارهای غیر آکادمیک در ارزیابی (شن و تیان، ۲۰۱۲) و ... می‌باشند.

راهکارهای مقابله با آنها در دانشگاهها:

ساماندهی و تغییر نگرشهای مهندسی فرهنگی متناسب با شان دانشگاه؛ تاکید بر حفظ آرمانها و انتقال ارزشها به منظور جلوگیری از کسست فرهنگی بین نسل اول و دوم و سوم؛ ایجاد ساختار پاسخگو و منعطف در دانشگاهها؛ سازماندهی نظام اطلاعات فرهنگی دانشگاهها و تهیه گزارش سالانه از وضعیت فرهنگی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی؛ توجه و اهتمام ویژه به حل مسائل و مشکلات معیشتی و فرهنگی دانشجویان دختر با توجه به افزایش جمعیت این دانشجویان؛ تاکید بر مشارکت دانشگاهیان در روند تکوین برنامه؛ ایجاد محیط آزاد به منظور تحقق شکوفایی فکری و خلاقیت و نقد؛ قانونمند کردن مشارکت فعال دانشجویان؛ ابهام زدایی نظری و صیانت از ارزشهای اسلامی و ... می‌باشند. همچنین برخی پیشنهادهای به شرح زیر جهت کاستن آسیب های مطرح شده در حوزه فرهنگ دانشگاهی ارائه می‌شود:

اعطای استقلال و اختیارات به دانشگاهها؛

برگزاری کرسی های آزاد اندیشی در جهت تضمین و ارتقای آزادی بیان؛

انتخاب مدیران دانشگاهی براساس صلاحیت های و شایستگی های مدیریت و بدون ضابطه های سیاسی و رانتی؛

تدوین قوانین تشویقی جهت رعایت هنجارهای علمی؛

تقویت اجتماعات و همکاریهای علمی و در نتیجه آن بهبود ارتباطات علمی؛

اولویت دادن به پژوهشهای گروهی در جهت تقویت روحیه کار گروهی و جمعی؛

بازنگری در محتوای دروس و همچنین بکارگیری سبک های فعالانه آموزش؛

ایجاد معیارهای شفاف و علمی در ارزیابی؛

توجه به مقوله نادیده انگاشته شدن فرهنگ دانشگاهی در سیاستگذاریهای دانشگاهی؛

توسعه همکاری دانشجویان با یکدیگر در فرایندهای یادگیری؛

تقویت فرایندهای جامعه پذیری دانشجویان؛

۶. منابع و مآخذ

- ۱- کمربگی، خلیل؛ رشیدی، مجتبی (۱۳۹۴)، مسئله شناسی و اولویت بندی آسیب‌ها و مسائل فرهنگی (مورد مطالعه: استان ایلام)، فرهنگ ایلام، دوره شانزدهم، ۴۸ و ۴۹، ۱۶۵-۱۸۶.
- ۲- کدیور، محسن (۱۳۷۶)، نظریه دولت در فقه شیعه (اندیشه سیاسی در اسلام)، تهران، نشر نی.
- ۳- رضایی، عبدالعلی (۱۳۹۱)، جایگاه دولت در برنامه‌ریزی فرهنگی و دامنه تأثیرگذاری آن، مطالعات فرهنگ و ارتباطات دینی، شماره ۳۳.
- ۴- قاضی طباطبایی، محمود و ابوعلی ودادهیر (۱۳۸۰)، سوگیری هنجاری و اخلاقی در پژوهش‌های دانشگاهی: مطالعه تطبیقی امور مربوط به دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه های ایران، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی، شماره ۴، ۱۸۷-۲۲۶.

- ۵- قانعی راد، محمدامین (۱۳۸۵)، تعاملات و ارتباطات در جامعه علمی؛ بررسی موردی در رشته علوم اجتماعی، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
- ۶- مقام معظم رهبری (۱۳۸۴)، بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۸۴/۱۰/۱۲)، سایت <http://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3324>

- 7-Dehing, W. Jochems & L. Baartman (2013). The Development of Engineering Students Professional Identity during Workplace. Engineering Education, Vol 8, PP;42-64.
- 8- Farasatkah, M. (2007). Academic Ethics is the key of Enhancement of Higher Education: The Position and Mechanisms of Scientific Ethics in Quality Assurance in Iran. Journal of Ethics in Science and Technology, 1, 13-26. [In Persian]
- 9-Fairfield- Artman(2010). Narrative of female ROTC student-Cadest the postmodern university. A dissertation submitted to the faculty of the graduate school at the University of North Carolina Greensboro.
- 10-Ghazi-Tababtabaei, M., & Marjaei, H. (2001). Affective factors of self effectiveness among graduate and Ph.d students of Tehran University. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, 19, 31-57 (in Persian).
- 11-Holsti, L. R. (1969). Content Analysis for the Social Sciences and Humanities, Translated by Nader Salarzade Amiri. Tehran: Allame Tababayi University. [In Persian]
- 12-Hooman, H. (2006). A Practical Guide to Qualitative Research. First Edition, Tehran: Samt Publication. [In Persian]
- 13-Shen, X. & Tian, X. (2012). Academic culture and campus culture of universities. Higher education studies, 2(2), 61-65.

The Investigates the pathology of culture in higher education

Roya Afrasiyabi ¹

Nahid Ysavol ²

Date of Receipt: 2019/07/16 Date of Issue: 2019/07/22

Abstract

This study investigates the pathology of culture in higher education through analysis of the studies in our country. This survey is based on qualitative and content analysis method. The statistical population of this study is all articles devoted to academic culture. In this case, the researcher searches for some key words including pathology of culture, universities, and academic culture Noormags, SSRN, and Google databases. She selects eight articles related to this research topic as a sample. Articles are studied and analyzed. The categories and statements obtained are mentioned as academic culture damages. The results indicates some damage as university management challenges; scientific and theorizing; monitoring and evaluation; elite participation; groups of power and decision making centers; lack of academic freedom; political management; uneducated policy in higher education; decreasing of ethical norms in society; reduction of adherence in scientific norms, philanthropy, intolerance, lack of academic knowledge; students' poor interaction with each other; professors and university; lack of teamwork skills and individualism; and non-feeling in string identity. The results of this research can be used for higher education policy based on the eliminating academic culture damages.

Keyword

pathology of culture, universities, academic culture

1. Assistant Professor, Department of Management, Faculty of Educational Sciences, Faculty of Humanities, Islamic Azad University, Bojnourd, Iran. (royae1352_dr@yahoo.com)
2. Ph.D. Student of Educational Management, Islamic Azad University, Bojnourd Branch, Bojnourd, Iran . (nahidyasavoli@gmail.com)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی